

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 116. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 20-го травня 1939.

No. 116. Jersey City, N. J., Saturday, May 20, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: М'єрген 4-0237. — Тел. У. Н. Сокоу: М'єрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СТРІЛЯНИНА В „КРІВАВІМ ГАРЛЯНІ“

ГАРЛЯН (Кентокі). — В околиці копалень вугля, званих із попередніх розривів „крівавим Гарляном“, тепер знову виявилася стрілянина між страйкуними вуглекопами і національною гвардією. З обох боків тарахкотіли кріси і скоростріли. Але вбитих ні ранених не було. Місцеві копальні у числі 24, не звертаючи уваги на погрози страйкарів, відкрили працю і під опікою національної гвардії працюють. Страйкарі рішили боротись до останку.

АНТИСЕМІТИЗМ В АМЕРИЦІ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

ВАШИНГТОН. — Комітет Даеса заявив, що в Америці існує добре розвинена організація, яка поширює антисемітизм. Ту організацію підтримує навіть резервний американський генерал Джордж Мозелей. У комітеті Даеса відчитано листа Мозелей до одного американського офіцера. В тому листі говориться: „Фактом є, що під теперішню пору найважливішою проблемою для Америки є проблема жидів, як позбутись його впливів цілком локально, національно і інтернаціонально“. А в іншій частині той сам генерал писав: „Якби мене жиди позбавили життя, то постарайся про те, щоб вони дістали за це певний кредит, від океану до океану. Це допоможе нашій справі“. Перед тим самим комітетом Даеса визнавали в справі антисемітизму інші свідки, але вони не хотіли виявити ні свого імені, ні обличчя перед загальною публікою.

ТАВРУЮТЬ КОМУНІЗМ.

ОЛБАНІ. — Стейтовий сенат переголосував резолюцію, внесену сенатором МекНейбом, якою він таврує американську комуністичну партію як секцію комуністичного інтернаціоналу, що працює на шкоду Америки. В тій резолюції говориться, що комуністична партія недопускає до публіки, засад, а також зберігати загал від впливів комуністичної пропаганди. На тих нарадах сенату ухвалено ще іншу резолюцію, яка поручає взяти під увагу депортацію всіх чужинців умово хворих, які знаходяться на державній удержанні. Їх удержання коштує річно стейт 11 мільйонів доларів, говорили сенатори.

КАНАДІЙЦІ ДАЛІ ВІТАЮТЬ СЕРДЕЧНО КОРОЛЯ.

МОНТРЕАЛ (Канада). — Канадське населення Монреаля й околиць, що є французького походження, далі з ентузіазмом вітає англійську королівську пару. Повитання є щире і природне. Аранжери цієї поїздки набирають того переконання, що королівські відвідини до Канади увінчаються повним успіхом і затіснять дружні відносини між Канадою і матернім краєм — Англією.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ПРИЗД ДО АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН. — Англійський амбасадор у Вашингтоні, сер Ліндсей, скликав до амбасаді журналістів, щоб дати їм деякі інформації у зв'язку з надходячим приездом королівської пари до Америки. Він сказав, що хоч той приезд має за завдання скріплити дружбу між Англією й Америкою, то проте він має персональний характер. На великим королівським прийнятті не буде журналістів, щоб надати йому приватний характер. На запит журналістів, як треба кланятися королівській парі, амбасадор відповів, що скромно, але чемно, так, як кланяються американському президентові.

СУДОВЕ ЗАВІЗВАННЯ КУНОВІ.

НЮ ЙОРК. — Фріц Кун, провідник американського нацистичного „Бунду“, дістав від окружного прокуратора Дюїя судові завізвання, щоб він явився перед великою лавою присяжних в цілі оборони перед закидами, що десь поділись організаційні фонди.

НАТИСКАЮТЬ НА РУЗВЕЛТА, ЩОБ СТАНУВ В ОБОРОНІ ЖИДІВ.

ВАШИНГТОН. — Жидівська делегація з головою американської сіоністичної організації, Соломоном Гольдманом, на чолі, вручила меморіал секретареві Голові, та висказала бажання, щоб президент Рузвельт станув в обороні жидів і недопустив Англії до створення в Палестині самостійної держави. Год, кажуть, висказався прихильно до жидівської просьби й обіцяв, що вона буде взята під пильну увагу. Проти Англії, а в обороні жидівських прав, висказався також уступилий суддя Найвищого Суду, з походження жид, Брандайс.

СПРОТИВИЛИСЬ ПЛАНОВІ МОСТУ.

НЮ ЙОРК. — Військові власті відкинули план будови великого мосту в Нью Йорку, з Бетері Парку до Брукліна. Вони сказали, що такий міст, так як він поданий у плані, буде збільшувати перешкоди у плавбі. Вони радили змінити плани.

ЮРБИ КАНАДІЙЦІВ У КВІБЕКУ ВІТАЮТЬ КОРОЛІВСЬКУ ПАРУ.

СВІЖИЙ НАІЗД ПОЛІЦІ НА „ЛЪОЯЛЬНИХ“ КОМУНІСТІВ.

В четвер, 20. квітня, квебекська поліція виконала рейд на дім Джеймса Ганта в Монреалі й захопила більше як 4,000 імен членів комуністичної партії в Квебеку. Це вже 40-ий рейд поліції впродовж двох тижнів на основі протикомуністичного закону.

Джеймса Ганта назвали поліція організатором комуністичної партії і головним доставцем комуністичних газет для монреальських большевиків. Крім адресаря забрала поліція 450 легітимаций для членів комуністичної партії. В інших місцях сконфіскувала поліція 1,000 книжок, журналів та інших видавничств комуністичної бібулі.

СТО ТИСЯЧ ПЛАСТУНІВ І ПЛАСТУНОК У КАНАДІ.

Число пластунів і пластунок у Канаді добігло 100,000 членів. У грудні минулого року було 95,327, коли в грудні 1937 було 86,290 членства.

В Калгарі, Монреалі й Отаві має пластова організація від 15 літ робити з різдвяними забавками, які постачають безплатно для добродійних організацій. В останніх роках бойскаутів звернули пильну увагу на садження деревця. Онгерійські пластуни засадили від 1929 року 729,000 молодих деревець у провінції.

ТРАГІЧНИЙ ПРИПАДОК НА СТІЛЬНИЦІ.

У Радимні, коло Ярославля, на стрільниці під час вправ „Зв'язки-Стшелецького“ трапився трагічний випадок. „Стшелець“ Шуржачек потягнув за язичок карабін, думаючи, що карабін не є набитий; упав стріл, що поцілів у серце Круковського. Круковський згинув на місці. Мимовільного обвинника арештували.

ПОБУДУЮТЬ ЦУКРОВАРНЮ У ВІННІПЕГУ.

У Вінніпегу оповіщено, що цукрова компанія „Манітоба Шугар Ко. Лимітед“ має в плані побудувати в короткому часі фабрику цукру в Вінніпегу. Кошти будови винесуть \$1,800,000. Будова буде скінчена в 1940 році.

Цукровими буряками буде засіяно в Манітобі коло 20,000 акрів на контракти для компанії.

ПОМЕР НАЙСТАРШИЙ ЧОЛОВІК У ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ.

У Форт Чипваєн, на Північно-Західній Території Канади, помер індіанський ватажок Сківрел, який проживав коло 120 літ. Докладний вік його невідомий, але 90-літні індіанці зізнали під присягою, що чиф Сківрел був уже старий чоловік, як вони були молодими хлопцями.

ПОЖЕЖА ФАБРИКИ.

Велика пожежа, що вибухнула у великій ткальні у Туркоїні (коло Ліль), знищила більшу її частину, що містилася в 4-поверховому будинку з поверхнею 1,800 кв. м. Пожежа вибухнула раннім ранком, ще перед початком робіт, так, що жертв у людях не було. Матеріальні втрати дуже великі, бо сягають коло 4,000,000 франків.

СКАРБ НА ПОДІЛІ.

Коло Кам'янця на Поділлі працівники рільного колективу знайшли у землі скарб, що складається з срібних монет 17-го століття. Знайшли 200 срібних французьких монет з часів короля Людовика XIV-го, талари еспанського короля Филипа IV-го, бравшвайські гульдени Ернста Августа та 18-грошеві пруські монети. Походження цього скарбу, знайденого на Поділлі, не в'яснили.

ПОЧТОВІ АВТОМАТИ.

Ньюйорські почти випробовують практичність почтових автоматів, до яких вкладається відповідну оплату за лист, чи картку, а вони вже самі вибють почтовий значок на листі та переберуть його до дальшої відсилки.

85-ЛІТНІЙ СЕЛЯНИН — ПРОФЕСОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ.

Мури університету в Упсалі (Швеція) були недавно свідками своєрідної сенсації: оточені університету вручив 85-літньому селянинові, Петрові Патерсонові з Галлен, диплом професора філософії. Старенький Патерсон у вільних хвиликах від господарських занять уложив взірцеву наукову граматику свого діалекту, що має ще свідків із 35 тисячами різних зворотів. За цю працю одержав у 1932 р. докторат філософії, а після дипломного зібрав незвичайно старанно старосведські легенди, що надруковані в 5 томах. Але на цьому не кінць; Патерсон працює під теперішню пору над народними звичаями й обичаями.

СМІЛИВИЙ ЗЛОДІЙ.

Парижанин Альберт Патіро був митним урядовцем. На своєму скромному становищі він заробляв, на його думку, замало і коли трапилася нагода „стягнути“ 24,000. франків, він не показався більше до праці і покінчив теж свою жінку. Переїхавши в іншу паризьку ділянку, де віднайшов свою приятельку Ліссі Котті, запропонував їй подорож на Рів'єру. Він сказав їй, що виграв на лотерії і вони вибрався обоє до Ніцци. Але там парижанин скоро змудилося довести спокійне життя і вона, забравши крадькома Патірові 10,000 франків, вернулася в Париж. Патіро поїхав за нею, почав її шукати, але надаремне. Тоді він пішов на поділ, де, як йому було відомо, вона записана на „чорній листі“. Він був такий схвилюваний, що поліція звернула на нього увагу і заарештувала його. Патіроса засудили на рік в'язниці, тому, що він украв державні гроші, а його приятельку тільки на два, бо вона могла не знати, що це гроші крадені. Всеж він „лімстився“.

БОМБИ ПІД ДУХОБОРСЬКОЮ ШКОЛОЮ.

В духоборській околиці коло Нелсона у Бритиш Колумбії підпалив хтось школу, а під другу школу підложено бомбу. В будинку школи мешкали три англійські вчительки. Під третьою школою знайдені динаміт, який не вів вибухнути. В містечку Брайлент була спроба знищити два будинки. В околиці Гренд Форкс пробували спалити католицьку церкву.

ГРАНАТА ЗО СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Мешканець Дольників, повіт Камінь Коширський, С. Гембик, під час праці на полі вів орав гарматний набій зо світової війни. У хвилині, коли тільки доторкнувся набою, він експлуодував і зранив Гембіка тяжко.

СУДЯТЬ УКРАЇНЦІВ ЗА ТЕ, ЩО ПРИЙШЛИ ГОЛОСУВАТИ

ЛЬВІВ. — „Діло“ з 5. травня б. р. описує громадські вибори в громаді Біле, чортківського повіту які мали відбутись 12. березня б. р. Громада має понад 2,500 голосуючих, а на голосування призначено лише 10 годин. Сотки українців прибули ранком до виборчого льокалю, щоб мати певну змогу голосувати. Це не припало до вподоби полякам, що поприходили трохи пізніше, а також і польській владі. Вчасне прибуття українців до голосування заставило поляків братись за ошуство. Поляків зачали впроваджувати до голосування задніми дверми, проти чого українці запротестували, домагаючися, щоб голосування йшло чергою. Тоді голосування перервано. А на другий день за це арештовано 19 українців, між ними одну жінку, і держано їх у тюрмі від 13. березня до 26 квітня у Чорткові. І то тоді, коли почалися весняні роботи. І на те, щоб вислухано аж 95 свідків, щоб ствердити, що не було ніякого заколоту та що українці-виборці нічого не винні.

ЗА УКРАЇНІЗУВАННЯ НАЗВИЩ.

ЛЬВІВ. — Апеляційний суд зменшив о. Брездєневі Григорієві кару за „українізування“ одного назвища з 8 місяців на 6 місяців в'язниці.

ЗАМИКАЮТЬ ЧИТАЛЬНІ ЗА „ГЕРБ УКРАЇНИ“.

ЛЬВІВ. — „Діло“ ч. 99. подає, що перемиське старство припинило діяльність читальні „Просвіти“ в Стібенці тому, що „на тайних сходинах читальні рішено купити герб України, тризуб і завісити його в салі читальні“. А далі, що виділ читальні купив „тризуб“, різьблений у дереві на тлі хреста у рамках, прикрашених також різьбою на українські мотиви та в українських барвах (жовто-блакитних) з написом, вірним у чотирьох рогах різьби такого змісту: „Люд у кайданах, край у руїні, навіть молитись ворог не дасть“. Це, на думку польської влади, символізує „здогадну неволю українців у польській державі“. А також настроює „руську“ суспільність ворожо до Польщі.

ЗАБИРАЮТЬ КАРТУ УКРАЇНИ.

ЧОРТКІВ. — Польська поліція забрала з української книгарні фізичну карту України і суміжних земель проф. Кубійовича, видану у Львові й дозволену польською цензурою. Карта була вивішена на виставі у вітрині, де були книжки, часописи і т. п. Не помогли заходи в старостві. Ні карти не віддали, ні не заплатили її ціни.

ТАГАЮТЬ СВЯЩЕНИКІВ ПЕРЕД СУД.

ЛЬВІВ. — „Діло“ з 1. травня подає далі списки священників, що їх тягають по судах. І так о. Антін Пельвєцький відповів перед судом у Чорткові за те, що вписав до книги померших „Онуфрій Явний“, а не „Явни“, як цього домогалася польська влада, хоч метрика одружіння померлого виказувала назвище „Явний“. О. Володимира Ковальського в Коцюбиничах копичинецьке старство покарало за те, що поховав трилітню дитину, хрещену в українській греко-католицькій церкві, бо до цієї дитини згодив право латинський священник. А. о. д-ра О. Сидорака поставив прокуратор під суд за те, що він доніс владі, що вчитель-поляк, що приходить з дітьми до церкви, не поводиться під час Служби Божої так, як повинен себе поводити учитель і християнин, та що забороняє українським дітям носити відзнаки, видані в 950-ліття хрещення України, з образом св. Володимира Великого, кажучи до дітей: „Зжує теги чарта“.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О.У.Н.

БЕРЕЖАНИ. — Переслухано понад 300 свідків у справі Антона Ніколина і 27 його товаришів з Ходорівщини, обвинувачених за приналежність до Організації Українських Націоналістів і за недозволений перехід у Карпатську Україну та за намагання вступлення до українського легіону. З розправи виходить, що чеські жандарми в Карпатській Україні ловили молодих українських хлопців, що пробували дістатися з Галичини в Карпатську Україну, і віддавали їх польській прикордонній сторожі. Підсудним взяти за вину такі „революційні“ акти: прогулянка молоді до Крилоса, пластуницьке таборування, що було дозволене, просвітнянські курси, теж дозволені владою, організування кружків „Сільського Господаря“ і читальні „Просвіти“. З підсудних 16 осіб покарано, тюрмою від 2 до 12 років.

НЕ ПІДУТЬ ДО ВІЙНИ!

ВАРШАВА. — Польська преса несподівано змінила войовничий тон. Зачала писати, що спір за Данціг таки буде полагоджений між Польщею і Німеччиною в мирний спосіб.

В ПАЛЕСТИНІ НЕСПОКІЙ.

ЕРУСАЛІМ. — В протибритійських демонстраціях, влаштованих жидами, було в однім дні 180 осіб побитих, при чому згинув один поліцей.

СВОБОДА ("LIBERTY")

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Notated as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Продовження число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число в п'ятиці (з англійською частотою):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На шість місяців	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі Ситі і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СОВЕТСЬКІ НАХАБИ

Америка запросила Совети до участі у Світовій Виставі. Чи хто з нас з тим погоджується, чи ні, чи кому це любе, чи ні, але раз Америка запросила, то Совети являються на Виставі американським гостем і так нам треба з ними поводитись. Але очевидно тільки тоді, коли й гість знає свої права і обов'язки. А також, коли й "приятелі Советів" не використовують американської гостеприємності на те, щоб торувати дорогу советським практикам — в Америці. Ось ті речі заставляють нас забрати голос з нагоди відкриття советського павільйону на Світовій Виставі в Нью Йорку.

Як знаємо, Совети, коли давали згоду на участь у Виставі, забезпечили себе перед політичними маніфестациями. Та подібного можна і треба вимагати і від них. Та коли приглянемося до відкриття советського павільйону, то побачимо, що воно не було нічим іншим, а тільки советською політичною маніфестацияю. І тільки політичною, що змагає обвиту сийвом миролюбності і благородності політику Сталіна, що ніби змагає тільки до міжнародного замирення і є сильною мировою зброєю. Політичний характер маніфестаций підніс іще дуже ньюйорський посадинок Ля Гвардія, що порівняв червону криваву російську революцію — з американською революцією, також "кривавою", що також не була "популярною" серед "європейських династій". У додатку до цього Ля Гвардія, згадуючи про мову советського агітатора, підкреслив, що "вона подібна до мов наших найбільш консервативних сенаторів".

Президент "Інтернешенел Кетолік Трут Сосаєті оф Бруклін" о. д-р Едвард Лодж Корен, користаючи і собі з свободи слова, назвав промову посадинок "цілковито неамериканською похвалою". Очевидно, що буде тяжко знайти справжнього американця, якого не обурило порівняння американської революції з советською. І певно, що не буде такого віруючого християнина, якого не заболіла та советська збрива, яка видніє понад усіми будівлями, а яка є символом знищення релігії, віри в Бога і в людськість, як це зазначив о. Корен, і яка голосить, що "боротьба проти Бога є боротьба за соціалізм".

Український наряд також прилучується з душі й серця, з цілого свого переконання, до тих, що обурені з приводу цього, що Совети і їхні прихильники використовують советську участь у Світовій Виставі на творення большевицького фронту в Америці. На виставі треба виявити культуру, економічний поступ і доброту, а не вживати її для закріплення большевицьких демагогічних "лозунгів", бо їх і так повно в большевицьких газетах і брошурах. Інакше треба буде реагувати на це советське нахабство. Бож годі допускати рекламу тої злочинної політики Советів, що винищила в одній тільки Україні в одній тільки році мільйони людей голодом. Людськість вимагає, щоб згадувати і про такі речі, коли вже робиться з вистави політику і пропаганду.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО В СВІДОМОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Як сучасна українська молодь сприймає Шевченка, це питання досі не досліджене, а проте його мусить завдати собі кожний, хто кермує вихованням молоді чи то в школі, чи в освітніх гуртках. Хто завдає собі таке питання, той змушує себе шукати нових доріг до молодечої душі.

Змінюються покоління і кожний раз відношення до нашого "володаря душ" знає якось зміни. Треба сказати, що така зміна природна, а навіть konieczна, бо вона зумовлює оновлення, свіжість і глибину переживання поетичних і національно-супільних вартостей, збережених у Шевченкових творах.

Перше покоління Галицької Землі, що виховувалося на Шевченкових творах, прийняло "Кобзаря" з небувалим ентузіазмом. Ось що пише про це сучасник: "Старі молоділі, гарячилися, вірили в ідеї, гнали за ідеалами, а молоді, запалені патріотизмом, рвалися до чинів... Малий світ наче вдруге перетворювався, перероджувався, сам себе не пізнаючи. Маленьку книжечку, "Кобзаря", читали й не начилися, переписували, напам'ять училися, з рук до рук подавали, а скрізь лишала вона свої незатерті сліди в молодих серцях, у свіжих умах". (Вол. Барвінський: Скошений цвіт). Це був час, коли наша молодь реагувала на Шевченкову поезію надзвичайно інтенсивним чуттям та уявою. У таких умовинах народився в наших душах барвистий світ козацтва й сийво людськості оповило змучене кріпацьке село. Але в могутньому потоці нашого захоплення затиралась індивідуальні зариси окремих козацьких чи селянських постатей: ми бачили тільки козака, кріпака, дівчину-кріпачку, пана, — і ці постаті згодом перетворилися у схематичні образи, або стали втіленнями загальних ідей.

Був також час, коли ми на самперед ідей шукали в Шевченкових творах. (Зазначую при цьому, що одна й друга фаза сприймання Шевченкових творів могли часто перешрещуватись). Могутні визвольні ідеї Шевченкові стали рушійними нашого відродження і як такі ввійшли в нашу психіку, в нашу "плоть і кров". У глибинах психіки сьогоднішньої української молоді відбувається помітний процес якогось пересування в душі афірмації життя й активізму. Не знаю, наскільки вірні мої спостереження, а проте здається

мені, що сучасна наша молодь шукає в Шевченка й насамперед віри в українця як людину, як духовий тип. Ці шукання молоді бувають несвідомі, але вони випливають з глибини духових потреб загально-національного життя. Тому то молодь дуже живо й глибоко реагує на Шевченкові твори саме тоді, коли допоможе їй вживатися в Шевченкові постаті, коли розбудимо її інтуїцію в тому напрямку. Конкретні, живі Шевченкові постаті, втілення українського духового типу, мають риси, які молодь рветься плекати з собі, для яких має глибоку симпатію. Треба тільки створити умовини, що в них прокидається інтелектуальна симпатія при читанні творів. Наша сучасна молодь особливо інтенсивно вживається в психіку постатей, що виявляють владний духовий тип, що промінюють внутрішньою енергією та розбуджують у читача чи слухача духову напругу, волю до настанови. Це будуть насамперед козацькі постаті, як Гамалія, Іван Підкова, Семен Палій. Притому молодь має радію, коли дивиться на ті особи та їх діла не як на історичні особи та історичні факти (мовляв, що "були, — минули"), а як на особи та факти живої української духової дійсності, що не знає смерті, бо її (тієї дійсності) "вчора" бється живчиком у "сьогодні".

Крім козацьких постатей такту саму внутрішню міць — що виявляється не тільки в експансивній енергії воїнів, але й у невсипучій праці хлібороба та в моральній силі громадянина, — мусить молодь уміти знаходити й у селянських, кріпацьких поста- тях. Те саме треба сказати про Шевченкові жіночі постаті. Старші покоління були за надто під сугестією тих Шевченкових образів, де жінка виступає як жертва соціального ладу, потоптана, знівечена, знеславлена, а тому добувала в Шевченкових жіночих постатях узагалі, в їхній повній самозречення любові більш пасивності, ніж внутрішньої сили. А тимчасом скільки такої внутрішньої сили виявляє навіть Наймика! Скільки трагізму в Катерині, що пускається з дитиною в далеку Московщину: це тип, що пускається в засідку для тих, що були над Доном. Худоба і хліба не ділили; Кудеяр назначив кукуварі, котрі мали обов'язок варити їсти розбійникам, по відділах: на кожний відділ по тринадцять людей назначував кукуварю. Для пильнування худоби назначено скотарів. Установили правила господарки, Кудеяр привів свою ватагу на Дон, де сполучився з другою, ще численнішою ватагою.

II.
Зимування.

Донська ватага з радістю привітала нових товаришів; вони були їй дорогі, тому, що привезли з собою запас їжі, коней. Усі проникалися поважанням для Кудеяра, про котрого прибулі товариші розповідали дивні речі; всі при-

статях криється своєрідна "мужескість", причому вказує на дві матері ("Неофітах" та "Марії"), що виявляють предивну духову силу серед безміру страждань. Одна й друга переживають мученичу смерть своїх синів і залишаються глибоко самотніми, а проте знаходять у собі ще досить сили, щоб після того нести слово правди "на торжисти і в чертоги" та засівати його в убогій зневірених душі. (П. Зайцев: "Жінка в житті" в журн. "Жінка", 1939, ч. 5).

Така внутрішня міць знаходить глибокий відгомін у молодечих душах.

При такій духовій настанові

молоді замітне зацікавлення мусить викликати й постать самого Шевченка, що змів за весь свій вік так чудодійно перетворювати околицю дійсності. Маючи тепер перед собою повне видання Шевченкових творів, зокрема листування, щоденник, повісті, здобуває молодь великі можливості пізнати пружини багатого поетового життя.

Таким чином, виходячи від живого контакту з Шевченковими посталями-дітьми безсмертної Музи та його власним, повним глибокою змісту життям, молодь оновлює в своїй душі великі Шевченкові ідеї — ("Рідна Школа"). Дмитро Козій.

З минулих днів слави

Сумними буквами записана в українських серцях пам'ять битви під Берестечком 1651 р., тим сумніше, що попередилі її такі славні перемоги як під Збаражем і Зборовом. Зрада татарського хана, що саме в рішальній хвилині покинув козаків, безрадість самого гетьмана Хмельницького, незгода козацьких полковників між собою, а простої черні з реєстровим козацтвом — ось ті причини, через які, не зважаючи на зав'язання козаків, під Берестечком одолала не кріпка козацька, а ворожа польська сила...

Поляки без милосердя катували захоплених у болатох безборонних селян, потім вдерлися у козацький табір і захлапили туди все, що попало. Шукали мітрополита Йосифа, якого вважали головним провідником походу православних проти католіків — люти готовили йому муки. Та мітрополит ворогам на знуцання не попався; во- станіе виявив себе таким, як передіде: він станув в архієрейській мантії перед козацькими полками і загіривав їх до бою, поляг з свяченим мечем у руці. Освятив його вла- стною кров'ю, вбитий шляхти- чем; мітрополита одержав та дорогі церковні речі дісталися ворогові.

Та і в той час сумний стрі- чаємо в наших прикладах не- звичайного героїзму. На спо- гад заслуговують передовсім три тисячі хоробрих зав'яз- тих козаків.

Як колись спартанський вождь Леонід у Тернопіль- ських провалах з тріста спар- танцями відпер мільйонну силу персів і сам погіб і всі його товариші лягли головами — так під Берестечком невелика горстка зав'язатих борців не о- соромила тоді козацької сла- ви.

Занявши невеличкий гор-

бок, вони дорого продавали своє життя і перебили багато ворогів. Однак звідусіль на- ступали на них сильні війська, ніяк їм було боронитися дов- ше. Тоді кинулися всі в ріку, радніші вмерти, ніж потрапити в польську неволю. Осталося з них усього триста людей і ті засіли на невеличкій острові- ці на ріці Стирі та відбивалися ще весь день. Хоч як підходи- ли до них шляхтичі, козаки за- кожним разом витали їх гра- дом куль і влучно зачіпали ко- сами, коли який відважніший пускався до них через воду. Після кількох таких невдалий спроб польські начальники не могли вже й знайти охотників до бою з відважними коза- ками.

Тоді Потоцький після сво- го чоловіка до тих героїв, що не боялися смерті.

— Пан Краківський (себто Потоцький, що був краків- ським каштеляном) — гово- рив посол — дивується вашій хоробрості і жалює таких смі- ливих лицарів. Він дарує вам життя, коли самі піддастесь.

— Скажіть панові Краків- ському, — відповіли козаки — що він не знає багатьох коза- чого духа. Ні, дяки, не замани- те ви нас вашими обіцянками. Нам життя недороге, а ласкою ворогів цураємося.

І вони показали польсько- му послові багато золота та срібла, що його вивесли з собою з табору.

— Дивіть! — сказали — як мало цінимо ми добро земне! — І вмиг усі дороговці полетіли в воду на очах осто- влених поляків.

— Знайте, — докинули ко- заки — що воля нам дорожча над усе.

Потоцький вирядив проти козаків дві ватаги. Сам король Іван Казимир прибіг дивитися на це рідке видовище. Козаки обняли один одного як рідні брати, прочитали молит-

ву, а потім ударили на поля- ків. Кожний з них розставився з життям аж тоді, як убив хоч одного ворога та сказав під бадьороче останнє слово то- варишеві. Ціла сотня Радиви- льського полку погинула, а безбоязкі козаки стояли як мур. Вкінці переважача чис- лом сила ворога взяла верх — козаки падали один по од- ному, наче в тихий сон клали- ся: в руках шаблюка, на устах горда усмішка.

Вже остався всього один із цих очайдушних смільчаків; він скочив у нові і став від- махуватися косою. Чотири- цять куль запустили в нього, — він іще жив і тримався! Чи може стрільці не влучали, чи кулі його не бралися!... Один польський воєк кинувся до козака теж із косою, та і цей не устоявся, відступив. Король кавав сказати хороброму ко- закові, що подивляє його за- в'язання і дарує йому життя.

— Не дбаю про життя — відповів герої — хочу вмерти як правдивий козак!

Вкінці кілька польських наємників німців увійшли по- шию в воду та закололи його списами.

Ось так воювали наші ко- заки! Таке в них було завзя- ття і хоробрість, що рівня- їх із спартанцями зпід Термо- півів. І як тамти, так і наші борці до загибуні кличуть до нас зпід могили: "Мандирівни- ку! Скажи Україні, що за її честь і волю полягли ми тут головами!" Полягли, а їх ге- роїство світить ясною зорею на чорному полі берестейської нещасті.

СКІЛЬКИ МЕШКАНЦІВ МАЄ МУРАВЛИЩЕ?

Німецький учений Штаммер у своїй науковій мандрівці від- крив недавно в лісах Меклен- бургії великанське гніздо чер- воних мурашок. Воно складало- ся з 89 полонених з собою муравлинь, а цілий простір тієї муравлиної держави займав 6 гектарів землі. На цьому про- сторі побудували мурашки ці- ле місто своїх "хмародерів" зо смерічкового чатиння й ула- дили 7 кілометрів доріг-сте- жечок, якими завжди мандру- вали.

Штаммер обчислив, що в му- равлині царстві живе коло 7 мільйонів мурашок.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ, ШО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В "СВОБОДІ", ТОЙ ПОПИРАЄ "СВОБОДУ".

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина третя.

Треба війську одіж і одіж. Не голодом же мерти й нашім і не з голоду каче- ніти! Прийде пора, стане ча- рем князь Володимир, за всі убуток заплатити, тому, що в них узятий товар на його по- требу в крайній нужді.

— А людей? Вони куплені.

— Русські є між ними? — спитав Кудеяр.

— Ні, — відповіли йому: — все полон з німецької війни.

— Беріть їх! — сказав Куде- яр: нам їх не треба! От вам іше нових сичів, що вас провожали. Ведіть їх у нево- лю.

Татарі кинулися вязати но- восичів. Піднявся зойк, плачі, крики.

Кудеяр узяв від московсько- го гонця грошеву касу і при- казав його самого зарубити;

потім велів відв'язати колес- ниці і забрати в'язні коні з товарами, а все, що було вла- стності татарів, віддав їм. Вкін- ці, сказавши ханському гон- цеві, що після посадження князя Володимира на престо- лі, дасть ханові доказ своєї любові і широти, відпустив татарів з невольниками.

Розбійники, з набутими во- зами, в'язними кінями і стада- ми, рушили направо від му- равського шляху, правим бе- регом Бистрої Сосни. Показав- ся, що в тім часі на берегах тої ріки не було вже безлюд- но. Місцями стояли оселі; вті- качі, що шукали собі свободи від усяких тягарів, поселяли- ся там; були тут і боярські діти, що втекли з своїми людьми. Сільця були окружені ровами і частоколами. Розбі- шаки не нападвали на них; во- ни йшли краєм лісів, іноді проходили й ліси. Так минали вони Елещ, стараючись не по- казуватися елещанам і тому в тім місці особливо мусіли держатися в лісі.

Коли вже недалеко був Дон, Кудеяр став ділити відбиті каравани. Всю царську гроше- ву касу і гроші, забрані від купців, він не пустив на до- рогі; заявив, що це каса князя

Володимира і піде на плату його воєкам. Щоб усім було порівні, Кудеяр назначив по вибору цінителів, котрі ціну- вали міхи, одіж і інші това- ри, з винятком хліба; кожний міг брати собі, що хотів, до- плачуючи грішми, коли брав більше, ніж випадало на його пайку після оцінки. Коні були також розділені, але лишні о- засти в запасі для тих, що були над Доном. Худоба і хлі- ба не ділили; Кудеяр назначив кукуварів, котрі мали обов'яз- ок варити їсти розбійникам, по відділах: на кожний відділ по тринадцять людей назначував кукуварю. Для пильнування худоби назначено скотарів. У- становили правила госпо- дарки, Кудеяр привів свою ватагу на Дон, де сполучився з другою, ще численнішою ватагою.

Донська ватага з радістю привітала нових товаришів; вони були їй дорогі, тому, що привезли з собою запас їжі, коней. Усі проникалися пова- жанням для Кудеяра, про кот- рого прибулі товариші розпо- відали дивні речі; всі при-

рекли слухати Кудеяра, осо- бливо, коли всім їм роздав плату і зобов'язав їх уважатися воєками князя Володими- ра. Однак донські дивилися з завіттю на прибулих, тому, що ті були багатіші і носили шуби, а донські мусіли вдово- лятися кожухами.

— Ви перше каравану роз- бійте, як ми, — говорили донським прибулі; коли в нас що є, то дісталося не даром.

Кудеяр зайнявся улажен- ням захистів на зиму і велів робити землянки в горі, над Доном. Для худоби і ко- ней пороблено дерев'яні обо- ри. Поки не впаде сніг, худоба і коні були на пасовиськах; а на зиму у донських ранше по- старанось про запас кількох стогів сіна. Збіжжя на хліб і вівса було доволі нагромад- лено в каравані. Не маючи жорен, товкли зерно в дерев'яних ступах, яких кілька спорудили донські.

Люди, що склалися на донську ватагу, переважно бу- ли хлопці опальних бояр і їх селяни; далше воєки, що втекли і позбулися дібр, а до них прилучилися ще звичайні бродяги, котрим від молодих літ було протримане всяке по- рядне, законне діло, остогід-

ло жити посеред світу і зв'язу- ватися його обов'язками. То були любители простору, во- льності і так званого злодій- ства, то є всього того, що осу- джується і переслідується законом: проступок і злочин стали, так сказати, їх при- родою. Люди боярські, що на- повнювали двірці бояр і знат- них людей, і селяни, не зважа- ючи на очевидну подібність, ріжнилися між собою зви- чаєм. Перші, хлопці, становили таку класу, котрій видавалося, кінечним, завсіди служити ко- мунебудь, бути в неволі у ко- го-то не було. Гнів царський, що постиг їх панів, освобод- жував їх від хлоства, вони са- мохіть ставали свободними; але свобода була в них не пи- тома: в московській Русі ви- звольний хлоп робився знов хлопом другого пана. В їх по- ложенні ніхто не хотів брати їх в хлопці, тому, що доля зв'язувала їх в минулому з о- палними; в людським товари- стві їм не було безпечно: до- сить було на такого хлоста зробити донос кудинебуду, що він хвалив свого буйного опального пана або пожалу- вав його і хлопці бачили, що по- здавалося хлопів можності.

зажити в людським товари- стві, гнало їх у розбійницьку ватагу. Але прикмети, набути- ними в хлопській стані, не по- кадали їх і в розбійницькій. Кудеяр, будучи начальником ватаги, не носив назви отама- на; називався господарем і сповнював те, що звичайно становило признаку пана двір- ні, платив нагороду, розпоря- джався харчами: він був пер- шим, важнішою особою в ва- тазі і тому став повним паном над ними, що передіде були хлопцями і не розуміли ніяких інших відносин залежності, крім рабського послушання до того, від кого діставали пла- ту. Згідно з поняттями свого часу, вони й відносилися до нього, як вазалі до такого, котрому давали владу над со- бою. Але на їх постійність, вірність і чесність не міг чи- слити Кудеяр; не могли в тім числитися на них і попередні пани. Кудеяр ще менше. При- найменшим противним вітри- м, що подув на їх пана, при- першій лакоїм обіцянці, да- ній сильною стороною на шкodu пана, вони готові були зрадити і пролати його. Таке достоїнства хлоста.

(Далі буде.)

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

ПО БАЛКАНСЬКИ.

Болгарське посольство у Вашингтоні протестує проти вбивства 22 болгарських громадян румунами на румунсько-болгарській границі. Протестує між іншим проти називання вбитих бандитами. Чи вистарчило би просто пояснення слова „бандити“? Якби так граничний інцидент був скінчився перестрілкою румунів болгарами, болгар би назвали по-бандити бандитами. Видно, на Балкані бандити це побити й убити противники.

БІЛЬШЕ НЕ ТРЕБА.

Вінченці Вітос, польський селянський провідник, вернувшись з границі, куди утік був, як польський суд засудив його на півтора року в'язниці. Пого вже знову вибрано провідником польської людської партії, і в цім характері він видав відозву, в котрій каже: „Хоча ми не відповідаємо за теперішній стан, ми будемо боронити нашої незалежності, і не віддамо ні квадратного ліктя нашої землі!“

ДОБРЕ НА ВСІ БОКИ.

І то не лише тим, що їх земля. Добре було би й полякам. Хто не хоче віддати ні квадратного ліктя чужої землі, тому може прийти віддати неоліт квадратну милю своєї. Як кажуть люди, крадений шельг, як вовк в отарі: пустить його господар в отару, то й з нього користи нема й ще господареві вівці передують.

КИТАЙЦІ - ПРАЛЬНИКИ ЗНАЮТЬ.

Пишуть польські газети, що Польща доставила Німеччині велику масу поживи, мала за не дістати машинерію, але не дістала. Тепер газети радять не давати Німеччині поживи. Китайські власники пралень здавна кажуть: „Но тикет, но воши!“ (нема поспідки на біля, нема біля).

ЯК БИЗНЕС, ТО БИЗНЕС.

Джан С. Р. МедДоналд, член поліційного департаменту міста Оукленда, в стейті Каліфорнія, написав книжку під заголовком: „Злочин це бізнес“.

Отже при стрічі бандита треба питатися: „Як там бізнес?“

ЗМИРИЛИ ОСВІТУ?

Сенатор Смадерс подав у конгресі проект закону, на основі котрого імміграційні урядники мали би дати кожному, що бажає іммігрувати до Америки, іспит інтелігенції. Кожний такий кандидат, що би бути депущеним до Америки, мав би знати стільки, що знає звичайна людина його віку.

Якби так взяти під увагу, скільки персичний американець знає про Україну. Чи пустиб українця, що на запит, що таке Америка, відповів би так, як персичний американець відповідає про Україну?

В ЧОМУ ЛИХО?

На зборах Американського Союзу для Освіти Дозрілих, що відбувалися недавно в Найагара Фолс, Онтаріо, критикував один бесідник школи, ведені робітничими юніями, за те, що, мовляв, ученики в таких школах (себто юнійні робітничі) не довіряють учителям, що не належать до юнії. Що в цьому злого? Чи юні-

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

До громадянства від Українського Народного Дому.

Отсе вже другий рік минає, як ми почали будувати У. Н. Дім. Зпочатку багато було ентузіазму. Всі спішили з жертвами і з порадою. Та з часом це охолело...

Другий поверх Дому невикінчений. Маємо ще деякі малі довги. І нас натискають. Ось тому ще раз апелюємо до ширшої жертвенності наших громадян у Дітройті.

Жертвенність відділів У. Н. Союзу.

Спершу звертаємося до відділів У. Н. Союзу. Союзівці хотілиб уважати цей дім своїм. Але так є, що деякі до цього часу навіть не стали повними членами, а членська вкладка виносить \$100 або більше. Для орієнтації подамо, що зложили такі відділи У. Н. Союзу: 292 \$1,050, 175 \$560, 75 \$375, 183 \$175, 146 \$105, 94 \$35, 141 \$25, 20 \$15, 162, 341 і 128 по \$5.

Знаємо, що тепер тяжкі часи та що в кожного брак грошей. Але надіємося, що літньою порою ті відділи, що ще не зложили повної належності (як це показує виказ), попрацюють, влаштують пікнік на цю ціль, чи якимсь інше підприємство, та цим чином виповнять свій народний та Союзний обов'язок і стануть повними членами У. Н. Дому.

Апель до всіх інших організацій.

Хочемо заапельовати також і до всіх інших товариств та громадян в Дітройті. У. Н. Дім є центром українського життя й української народної роботи. Інституція є побудована для всіх українців в Дітройті, а не для якоїсь одної групи, чи одного товариства. Кожне українське товариство, братство, чи клуб повинні бути горді з того, що можуть бути членами такої інституції як У. Н. Дім. Та на жаль, так воно не є. До цього часу маємо мале число організацій, що заплатили по \$100

або більше, та що є повними членами У. Н. Дому. Решта — довгують.

Для ясності подаємо лісту: Клуб Мішіганська Ліга \$540, Союз Українок ч. 23. \$200, Укр. Амер. Гром. Клуб \$175, Союз Українок ч. 16. \$100, Союз Українок ч. 37 і Клуб Молодіжи „Тризуб“ по \$100, О. Д. В. У. (Вест Сайд) \$90, Хор „Думка“ \$74.67, Провидіння, від ч. 96, \$60, Амер. Пол. Клуб \$50, Союз Гетьманців Державників \$40, Центр. Політичний Клуб \$35, Укр. Роб. Союз, від ч. 72, Союз Укр. ч. 5, Укр. Дем. Клуб, Укр. Амер. Гром. Клуб (Дітборн), Укр. Прогр. Жін. Клуб, Укр. Церква в Гемтремк, Сестринство св. Ольги і Укр. Громада в Н. Дітройті по \$25, Укр. Зл. Нац. Орг. (Віндзор) і Тов. Укр. Купців (Вест Сайд Діт.) по \$15, Укр. Роб. Союз, тов. ім. Шевченка, \$12, Укр. Роб. Союз, тов. ім. Чупринки, Укр. Гром. Клуб (Н. Дітройті), Тов. Оборона Укр. ч. 2, Укр. Роб. Дім (вул. Карпентер) і часопис „Сходяча Зоря“ по \$10, Союз Укр. ч. 26 і Братство св. Михайла по \$5, часопис „Новий Час“ \$1.

Видання спису членів.

Подаючи повищі відомості в справі У. Н. Дому, повідомляємо всіх інтересованих, що заряд У. Н. Дому введовзі видасть спис усіх членів, повних і довгуючих. Тому просимо всіх довгуючих ласкаво вирівняти свої залегли вкладки, щоб можна їх подати як повних членів. Про це повинні подбати всі особисті, а ще більше товариства.

Заява.

Кінчаючи отсей запис, хочемо, що зробити одну заяву. Хтось розносить вісті, неначеб то У. Н. Дім — був лише партійною організацією чи інституцією і служив лиш одному, чи двом товариствам, а не всім товариствам чи групам. Далі дехто робить закиди, неначеб то У. Н. Дім викинув з дому якісь одиниці, чи товариства.

Отже заявляємо не двозначно, ширю та вірно, що ми є тої думки, що Український Народний Дім був і є збудований для всіх ширих та добрих українців, очевидно крім комуністів, бо вони не були і не є добрим українцями. Тому є обов'язком кожного укр. товариства, братства чи клубу стати членом цього дому. Тут повинна вестися громадянська робота — гармонійно й ширю. До цього дому повинна належати кожна українка, кожний українець та кожна українська інституція, чи організація.

Також заявляємо, що У. Н. Дім ніколи нікого з членів не виключував, а тим більше нікого з дому не виганяв, ані особисто, ані групово. Це відноситься до всіх, що чуються покритими.

Тов. „Союз Українок“ ч. 16. запевняємо — що його ніхто ніколи не виганяв, чи виключав з членів У. Н. Дому. Тим більше нам приємно заявити, що Тов. „Союз Українок“ ч. 16. є повним членом У. Н. Дому і має право на дві репрезентантки, що входять до ширшого комітету У. Н. Дому.

Ми кидаето клич: До згоди та порозуміння! Треба вже нам раз забути всякі особисті порохунки чи особисті амбіції. На кожнім з нас лежить громадянський обов'язок працювати для нашого поневоленого народу. Забудьмо вже раз усікі міжусобиці та своє „я“. Коли вже не можемо на всім згодитися — то згодімся вже раз на точці нашого національного почування і працюймо ширю та в згоді, разом, рука в руку, в нашому Українському Народному Домі для добра та слави нашого народу: в Америці і за морем, в нашій полишеній батьківщині.

Д-р А. Т. Кібзей, президент У. Н. Дому.

Перший Окружний Зїзд Молоді Українського Народного Союзу

В УКРАЇНСЬКИМ НАРОД. ДОМІ, ПРИ MARTIN БЛИЗЬКО MICHIGAN, DETROIT, MICH. В НЕДІЛЮ, 28. ТРАВНЯ (MAY 28, 1939)

ПРОГРАМА ЗІЗДУ: I. Впис делегатів в годині 1:00. II. Сесія: від 2-гої до 5-тої години. Головиний бесідник п. Степан Шумейко, редактор „Ukrainian Weekly“ і інші бесідники з молоді місцевої і позамісцевої. Вступ вільний для всіх. III. БЕНКЕТ: від 6-тої години до 9-тої. В часі бенкету музична програма укр. молоді з Дітройту. IV. ТАНЕЦЬ: від 9-тої години до — Орхестра Петра Мартінока. V. Тикет \$1.00 на Бенкет і Танець. Вступ на танець 35¢.

Ласкаво просимо! Прийдіть всі громадо на цей бенкет і не опустіть Вашої Молоді, яка в цей для нас критичний час докаже цим Зїздом, що дорожить і своєю організацією і ім'ям українського народу!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIANS ASSAIL ACTION OF HUNGARY

Resolutions condemning Hungarian occupation of the Carpatho-Ukraine and urging that the United States denounce Hungary as it did Germany and that it refuse to recognize the occupation of the area, were adopted by more than 900 persons of Ukrainian descent from throughout Connecticut meeting at the Ukrainian Hall of Wyllys Street Sunday afternoon.

Dr. Luke Myshuha of New York City, editor of the Ukrainian language newspaper, „Svoboda“, told the group that the whole issue of peace in Europe hinges on the settlement of minority troubles of 45 million Ukrainians under the rule of four nations. He urged establishment of an independent Ukrainian state as the only answer to minority disputes, a proposal later incorporated in the resolutions which will be sent to the State Department and foreign offices of Italy, Germany, France and Great Britain.

(The Hartford Daily Courant: Monday, May 15, 1939.)

НОВА ТЕОРІЯ ПРО ПОВСТАННЯ НАШОЇ ЗЕМЛІ

Американський учений професор М. Ферсон опрацював нову теорію про повстання землі. Ось деякі думки з неї: Коли зведемо балачку про повстання нашої планети, то часто почуємо з уст лайків думку, що про народини землі не довідаємося ніколи, бо не було нікого тоді на світі. Це твердження є частинно слушне, але наше знання про цю справу зводиться до гіпотези: „Все, що знаємо про повстання землі, правдоподібно“. Не треба забувати, що колись проходилися по землі звірі велитні, що їх ми на очі не бачили, але тепер, при допомозі знайдених кісток, можемо відтворити правдивий їх образ. Подібно можемо довідатися про періоди землі. До помочи прийдуть нам камені та верстви землі. Тисячі літ грають у цьому випадку маловажну роль.

Про народини нашої землі маємо кілька притемнених теорій. Одна каже, що колись впала на сонце велика зізвіда і з повстанням енергії відірвалася якась її частина і почала кружляти. Друга приписує повстання землі притяжній силі сонця, що поділила космічну масу, інша твердить, що космічне мряковиння згустилося довкола сонця і так повстав перстень планет. Найновіші досліді відкинули ці теорії. Два сучасні астрономи висунули нову переконливу теорію. Перед мільонами років проходили близько попер себе дві зізвіди. Це „близько“ значить мільони кілометрів, та це вистачило, щоб два небесні тіла вирвали собі велику масу матерії. Пізніше розбіглися дороги двох зізвд. Вирвана маса згузла і на підставі закону гравітації почала кружляти, описуючи шлях у напрямі відірвання від планет-батьків. Отже повстання нашої планети завдячуємо катастрофі в космосі, що трапляється раз на біліони років. Вік землі оцінюють на 2,000—4,000 мільонів років.

Між жebraками.

Нікий говорить: А то що за панисько, що дав тобі доляра?

Сліпий: Не знаю, я перший раз його бачу.

ДИВОВИЖНИЙ ЗВЧАЙ МІСТА.

Не кожний європейець знає прегарне місто Сен-Джес, столицю республіки Коста-Рика, де існує може одинока на світі променада, що не дозволяє жінкам і мужчинам прохажуватися разом упарі. Отож жінки прохажуються окремо в одному напрямі, а мужчины в другім; лише зарученим можна користати з спільних прохадів, у жіночій напрямі в товаристві вибраної.

Хто поваживсяб нарушити цей відвічний закон, попав би в гострі репресії влади міста.

НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ

ЗАХОДОМ МОЛОДІ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ЛІВЧАТ „ЮКРЕНІЕН СІВІК СЕНТЕР“ — влаштується —

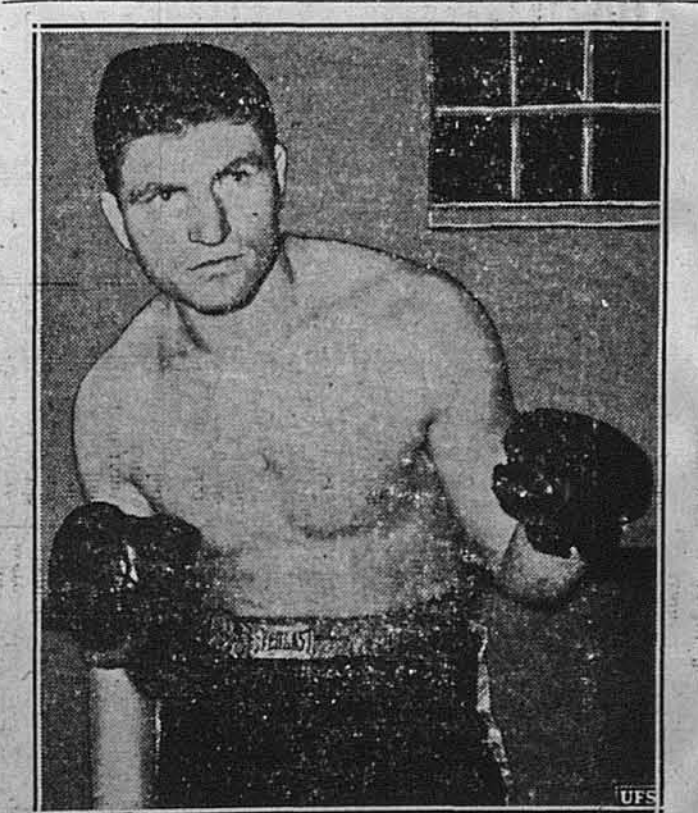
ВІДЧИТ

на тему: МЕШКАЛЬНА СПРАВА У ВІВТОРОК, 23. ТРАВНЯ в INTERNATIONAL INSTITUTE, 341 E. 17th St., New York City. У годині 8. ввечір. — Вступ вільний. Приходіть послухати і обговорити про пляни полішення помешкання для робітничої класи в Нью Йорку. Головиний бесідником буде панна Шіла Зіприн з „Сітізенс Гавініг Кавісін“.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

УВАГА! УВАГА! НОВА УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМА „МАРУСЯ“ по несі „ОЙ, НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, НА ВЕЧЕРНИЦІ“ в якій хорову частину провадив наш славний професор О. КОШЕЦЬ, буде висвітлюватись: CHICAGO, ILL. ONLY ONE DAY, THURSDAY, MAY 25th, 1939, at the OAKLEY THEATRE, 2320 W. Chicago Ave., (близько гр.-кат. церкви). 5 shows. From 1:00 P. M. to 12:00 P. M. „MARUSIA“ AWARDED 3 STARS BY AMERICAN CRITICS... Press acclaim— N. Y. Daily News: „...exceptional pageantry and the beautiful choral arrangement make „Marusia“ an outstanding production...“ N. Y. Daily Mirror: „...„Marusia“... outstanding Foreign Film...“ N. Y. Times: „...Persons more interested in the old folkways and music of the Ukraine than in present political mess in Europe, in which some Ukrainians are involved, will enjoy „Marusia“...“

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.І ТОВ. ДАРАХІВЩИНА, ВІД. 275 УКР. НАР. СОЮЗУ — влаштує — ВЕЛИКИЙ БАЛЬ В СУБОТУ, 27. ТРАВНЯ (MAY 27, 1939) в UKRAINIAN CENTER 181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J. Початок у годині 7. ввечір. — Вступ 40 центів.

ВИЗОВНИК БЕРА.

Лю Нова, каліфорнійський кулачник, що визвав на бій Максія Бера. Бійка відбудеться в Янкі Стадіум у Нью Йорку 1. червня цього року.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

До громадянства від Українського Народного Дому.

Отсе вже другий рік минає, як ми почали будувати У. Н. Дім. Зпочатку багато було ентузіазму. Всі спішили з жертвами і з порадою. Та з часом це охолело...

Другий поверх Дому невикінчений. Маємо ще деякі малі довги. І нас натискають. Ось тому ще раз апелюємо до ширшої жертвенності наших громадян у Дітройті.

Жертвенність відділів У. Н. Союзу.

Спершу звертаємося до відділів У. Н. Союзу. Союзівці хотілиб уважати цей дім своїм. Але так є, що деякі до цього часу навіть не стали повними членами, а членська вкладка виносить \$100 або більше. Для орієнтації подамо, що зложили такі відділи У. Н. Союзу: 292 \$1,050, 175 \$560, 75 \$375, 183 \$175, 146 \$105, 94 \$35, 141 \$25, 20 \$15, 162, 341 і 128 по \$5.

Знаємо, що тепер тяжкі часи та що в кожного брак грошей. Але надіємося, що літньою порою ті відділи, що ще не зложили повної належності (як це показує виказ), попрацюють, влаштують пікнік на цю ціль, чи якимсь інше підприємство, та цим чином виповнять свій народний та Союзний обов'язок і стануть повними членами У. Н. Дому.

Апель до всіх інших організацій.

Хочемо заапельовати також і до всіх інших товариств та громадян в Дітройті. У. Н. Дім є центром українського життя й української народної роботи. Інституція є побудована для всіх українців в Дітройті, а не для якоїсь одної групи, чи одного товариства. Кожне українське товариство, братство, чи клуб повинні бути горді з того, що можуть бути членами такої інституції як У. Н. Дім. Та на жаль, так воно не є. До цього часу маємо мале число організацій, що заплатили по \$100

ПОВІДОМЛЕННЯ

Окружний Комітет всіх відділів У. Н. Союзу в ШКАГО й околиці повідомляє всіх урядників цих відділів, що В ВІВТОРОК, 23. ТРАВНЯ (MAY 23, 1939) в годині 8. ввечір точно відбудуться

ДУЖЕ ВАЖНІ ЗБОРИ

В САЛІ „СІНІВ УКРАЇНИ“, 2410 В. ШКАГО ЕВ., ШКАГО, ІЛ. Дуже важні справи Союзові є до обговорення й вирішення. Тому просимо всіх відділових урядників й урядничок обов'язково явитися на збори. Тарас Шпікула, предс.; Петро Жовнірчак, кас.; Роман Смух, секр.

ВАЖНІ НАРАДИ

ВСІХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ВИСТАВОВОГО КОМІТЕТУ — відбудуться — В ПОНЕДІЛОК, 22. ТРАВНЯ (MAY 22, 1939) в годині 7:30 ввечір в CARPATHIAN HALL 217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y. На ці збори повинні прийти обов'язково кожний член Виставового Комітету. ЗА ВИСТАВОВИЙ КОМІТЕТ: Д. Галичин, голова С. Демидчук, секретар

ЧЕТВЕРТА КОНВЕНЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

— відбудеться — В СУБОТУ І НЕДІЛЮ, 27. І 28. ТРАВНЯ (MAY) 1939 в INTERNATIONAL INSTITUTE 341 EAST 17th STREET, NEW YORK, N. Y. Народи починаються кожного дня в 10. год. рано. В суботу запрошуємо на конвенцію гостей. В неділю можуть бути прийнятими лише членниці й делегатки США. 116,20

50-ЛІТТЯ ІНСТИТУТУ ПАСТЕРА

У березні ц. р. відсвятковано в Парижі урочистого 50-ліття існування Інституту Пастера. Теперішній Інститут — це низка великих робітень, що з них кожна має свої окремі завдання і що в них найважливіші дослідники продовжують працю свого великого вчителя. Однак початки цього Інституту зводяться до помірної скромної роботи, що містилася в одній маленькій кімнатці на стриху вищої початкової школи. Тут осягнув Пастер свої найважливіші відкриття з ділянки бактеріології.

Сам не лікар, Люї Пастер зреформував основи медицини, вводячи в її науку нові перші, що їх досі ніхто не брав під увагу. Почавши від скромних і чисто теоретичних дослідів, кристалізації винної кислоти, молодий хемік Пастер дійшов до пізнання причин ферментації. Після цих пер-

ших дослідів прийшли нові. Досліджуючи причини, що викликають псування вина й пива, Пастер дійшов до відкриття причин усяких недуг і заражень.

Був це цілий переворот у медицині. Бо, відкривши причину недуг у дрібних бактеріях, Пастер ввів на думку запобігати недугам через щеплення. Досліди зі щеплювання сироватки проти вуглини у худоби дали знамениті висліди і стримали поширення цієї зарази, що робила такі великі шкоди серед худоби.

Та найважливіше відкриття Пастера — це запобіжне лікування скакеними, недуги, що її досі вважали за невилікову. Щеплення проти скакених перш у звірятах, а згодом і на людях, що їх покусув скажений собака, промостили нові шляхи для дальшої боротьби з недугами. Скромна Пастерова робітня перемінюється у великий Ін-

ститут, що його відкрито в листопаді 1888. р. Інститут став осередком, що скупив біля Пастера багато молодих його учнів, тепер визначних учених-дослідників, які поведи дальші досліді над іншими недугами.

Особливе значіння має відкриття токених заразів дифтериту, що їх відкрив учень Пастера, д-р Ру (ROUX). Відкриття це дало змогу створити лікувальну сироватку проти дифтериту, а також знайти запобіжне щеплення проти дифтериту з відповідно приготуванням бактерій цієї недуги.

Ще більше значіння мають досліді Ляверана, співробітника Пастера, що відкрив різні пропасниці і її переносників — комарів. Відкриття це дало змогу побудувати Панамський канал, бо перед тим пропасниця чинила такі спустошення серед робітників, що треба було припинити працю. Щойно щеплення проти пропасниці і забезпечення проти укусів комарів уможливили дальшу будову Панамського каналу.

Та й досліді інших учнів і співробітників Пастера дали важкі здобутки у боротьбі з недугами. Лікування при помочі запобіжних щеплень плямистого тифу, туберкульозу, чуми й інших важких недуг — це все продовження Пастерової методи.

Інститут Пастера розрісся впродовж дальших років своєї діяльності в велетенську інституцію з численними філіями, розпорощеними по цілому світі. Скільки їх, рахована на десятки установ, вказує, яку вагу мав для людської пошани Пастера, людини великого ума, характеру й серця вченого, що ціле своє життя віддав для добра всіх.

Колись на своїй ювілейній святі 1892. р. Пастер вголосив промову, в якій проголосив закон сили й боротьби законів миру й праці, заявивши, що дослідники науки є представниками другого закону. „Ми хочемо обмежити закон смерті й поширити граници життя“.

Діяльність Люї Пастера та його славного Інституту є дійсно свідомою працею над поширенням граници життя.

ГРОЗИВ НОЖЕМ.

Городський суд у Львові засудив на 6 місяців в'язниці спортсмена 19-літнього І. В. Сермана, який, бажаючи подістатися до домівки, де відбувалися пінг-понгові змагання, одному з членів управлі клубу загрозив пружинним ножом, коли цей член управлі не хотів його впустити до домівки, бо не було місця.

ФРІД КУН,

провідник Німецько-Американського Бунду, проти якого посаджено Нью Йорку Ля Гвардія підносить закиди несплати податків.

ВИМАГАЮТЬ БЕЗПЛАТНИХ КНИЖОК ДЛЯ ДІТЕЙ У МАНІТОВІ.

На річній конвенції організації манітобських учителів ухвалено резолюцію з домаганням, щоби провінційний уряд постачав безплатно шкільні книжки для дітей у початкувчих класах у манітобських публичних школах.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД НАЙЛІПШОГО ПИВА ХОЛОДНЕ І СМАЧНЕ ВИСТОЯНЕ ДОВГО В ПИВНИЦЯХ

MANZ BEER

Доставляємо до приватних домі, ресторанів, салонів, Народних Домів; на весілля, заборони, хрестини й всякі інші okazji. Ціни дуже умірковані. Спробуйте один раз нашого пива, а будете постійно його уживати. Воно добре для смаку й здоров'я. Як зайдете до салону, питайте за нашим пивом; коли нема, просимо домагати, щоб його замовили.

Телефонуйте або пишіть так:
NEW YORK BEVERAGE DISTRIBUTORS, Inc.
417 Manhattan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 8-9313

Наше пиво продається у Філадельфії, Па., під адресою:
Sixth and Clearfield Streets, — Philadelphia, Pa.
Tel. Radcliff 2030.

BATES & ANDERSON ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172

Католицький асистент

БЕЗПЕРЕЧНО ТАК!

Наша репутація про посмертну обслу-гу найкращої якості є загально відома; що наші услуги можна дістати за дуже скромну суму — це вже менше знане.

Поправді, то наші ціни є незвичайно помірковані; все такі, на які стати кождо родичу, котра до нас навідується.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

РАДІО ПРОГРАМИ

РІДНІ ДУМКИ.

Щоденні Радіо України Програма починається 22. травня (має) за стану W.E.V.D. (1300 Kc.) 117 B. 46 стр., Нью Йорк, улаштована при участі „РОДІНІ“ разом з українськими гротеріями. Підтримайте український бізнес! — Ukrainian Radio „Rodina“ 747 Broadway, N. Y. C. Phone GRamercy 7-8550.

Подорожі до

● ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.
● РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Пересилка грошей.
Бізнес і Доми на продаж.
Аскурація ризного роду

Нотаріальні акти й старокраєві справи полагожує:
ПЕТРО БАРТКІВ
Real Estate & Insurance Broker
Notary Public.
309 EAST 14th STREET, NEW YORK, N. Y.
Phone: ALgonquin 4-8254.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

США 217 E. 65th ST. NEW YORK

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Корпорація Карпати закупила дім під ч. 215 1st 6-та вулиця, сусідній з теперішнім домом „Карпати Гол“. Новозакуплений дім буде перебудований для потреб товариства. Коли яке українське товариство хоче знайти постійне приміщення, тоді для нього будуть відповідно перебудовані кімнати. З такими справами хай згодуються організації, заки зачнуться перебірка дому.

Василь Лазута,
Семен Домичук,
управителі.

ЛІК НА ШЛУНОК (Пиво-товари). Це славне ЕВРОПЕЙСЬКЕ природне средство рекомендується головно тим, що терплять на катар шлунка й кишок, нестерпність, снагу, алтія й гази. Ціна Одні Доллар. Замовлення шліть до:
Mrs. GRETA LESKOVAR,
507 E. 73rd St., New York, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 поноудні і від 6—8 ввечір. Н неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-р С. ЧЕРНОВ
● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружжя свідомства.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-6977
Офісові години 10—4; неділі 11—2.
Жінка-доктор до обслусти.
X & Флюороскоп.

DR. JOSEPH BISANA
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНТИСТ
305 EAST 17th STREET
У НЬО ЙОРКУ
Tel.: GRamercy 5-2217

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряк живи, болісні ноги, флебіт (запалення жил), напухлі або болісні коліна чи істопки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в неділі й четверги від 1 до 8:30 ввечір. Нема урядових годин у неділі.

Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York, City
Близько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

Нема її.

Іван вернувся з похорону своєї жінки додому, ходить по подвір'ю і плаче й шукає.

— У хаті її нема, у стайні її нема, перешукав ціле подвір'я — нема її. Теж ти ділася?

Сусід через пліт:

— Не бануйте, не плачте, сусідньо! Така Божа воля! Нехай з Богом спочиває...

— Та я не шукаю небіжки! Десь коновка пропала.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

11 акрів землі, дім на 6 кімнат, „барн“, мушники, літній дім, оцелів сад, всі уліщення, земля вже оброблена для упрли. Головнісь хт:

Mrs. BERTHA KUELL,
RED 4, Box 209, New Brunswick, N.J.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

ПРОДАЄТЬСЯ КЕНДИ СТОР де-шево, Мешканці з 3 кімнат. Рент \$30. 273 E. 10th St., New York City. Telephone: STuyvesant 9-9343

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ДІТРОПТ!
ПОТРІБНА УКРАЇНСЬКА ДІВЧИНА, АБО СТАРША ЖІНКА, до домашньої праці. Зголоситись сечас:

16209 WEST WARREN, DETROIT, MICH.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.
Tel. GRamercy 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ДО ХОРИХ

Багато жінок і чоловіків, що терплять зпироду тяжкої недуги шлунка, серця, нєрвів, лямбого, нїг, парализу й багатьох інших небезпечних недуг, є нїні здорові. Без рїжнїцї, що Вас болять і як довго, зверніться до нас нїні, а знайдете повну раду у українській мові. Можна також нїтї до:

ХІРОПРАКТИЧНЕ БЮРО
185—2nd Ave. (піс 12 вул.) New York.
Години: від 10. рано до 8. веч.
В неділі: від 10. рано до 1. поа.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без рїжнїцї, як далеко позн Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга ширя і чєска. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удєртейкер заряджує погребам по ціні так пизькій, як \$150. Обслуга-кайраша.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals at low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАПІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. MAcrose 5-6577

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК!

ВІД 194. УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО РОБ. СОЮЗУ, спільно з іншими українськими організаціями уряджують

УКРАЇНСЬКИЙ РІЧНИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 21. ТРАВНЯ (MAY 21, 1939) В ДЕКСТЕР ПАРКУ (КОЛО ДЖЕМЕЙКИ)

Комітет передбачає на пікніку прийняти чотири тисячі людей і тому зроблено всі заходи, щоби Пікнік зняти на фільму. Отже будьте і ви там. До танців пригваритиме Полонай Оркєстра. — Вступ 40 центів.

УРЯД ТОВ. СВОБОДА, ВІД 194. У. Н. СОЮЗУ:

Гавриїл Заканіс, прєдсїдний. Стефан Гіатиніш, секретар.
DIRECTION TO PARK: Take Jamaica train at Delancey Street and ride to Elderts Lane; or 14th Street Line Canarsie train to Broadway Junction, change to Jamaica train and ride to ELDERTS LANE. 115-16

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найшоршій кораблі на всі прогулянки і то до всіх країн. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорож — пашпорти, Візи, перміти, афідевіти, пенсії, і тому наші пїсажирі йє мають клопотів в дорозі.

ДОЛЖИ послїдовно до всіх країн ПОСПІШИНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною гарантією. ПОМАГАЄМО неземляним мєгальникам відповісти до нових законів.

ПОЛОГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обовязуючих законів в краю. Контракти, повновласти, акти дарованих, довжні скрипти і всі інші документи.

Продано ДОМИ та різні бізнеси по дуже приступних цінах. Голодїться у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА по совїсїй поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK
277 A. 10th STREET, (між 1-юю і Евєно А), NEW YORK, N. Y.

ПИТАЙТЕСЯ ПОРАДИ Д-РА ЗІНСА
ЛІКУВАННЯ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ

Недуги крові, шкіри, нєрвів. Загальну слабїсть і нєрвовє вичєрпання. Недуги шлунка й кишок, відходові збурєння, долєгливості нирок і сечового міхура лікуєтсья успішно. Скорї й віднолюють результати. Як маєте якінебудь недомогання, яких ви не розумїєте, порадїться з допїраєм д-ра Зінса.

ЕКЗАМІНАЦІЯ КРОВІ І СЕЧІ, ІПРОМІНИ X (екс).
Умірковані ціни. Вразі потреби сплати на рати. (ЕКЗАМІНАЦІЯ І ПОРАДА ДІАРОМ)

DR. L. ZINS, 110 EAST 16th STREET, (між 4. Евє. і Ірвінг Плейс) NEW YORK, N. Y.
ГОДИНИ: від 9. рано до 8. ввечір. В неділі: від 9. рано до 3. сполудня.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

Товариш Гелєні також здійняв маску. Гелєна втупила в нього свої очі, не знаючи, що на це казати. А товариш її заговорив: „Дівчина! А це від коли фальшивий божок. Брульор перемїняє дївачат на птомів!“ „Я не птом“, заперечила Гелєна. „Я надїгнула цей стрїп лиш у тїй ціли, щоби втекти“. „А може вона брєше“, заговорив хтось із юрби.

Чоловік з бородою, який нївав Гелєну із два озера Горус, кивав головою. Він дїнявся то на Гелєну то на Маг-ру, немов пробуючи відгадати їхні думки. „Правда“, зго-дїнясь він по хвилині. „Можливо брєше. Та можливо, що й правду говорить“. Гелєна і Маг-ра споглядали на себе і не знали, що це все означає. Помовчавши загалково, він знов заговорив:

„Коли покажеться, що правду говорить, то я зроблю їх моїми служницями. Коли ж брєшуть, то згинуть“. У його голосі був спокій. Гелєна пізпала, що має тут до діла з якоюсь ворожою до Брульора сектою. Вона запитала бородатого чоловіка: „А як ви до-відаєтсья? Я хотїлаб, щоб ви довідались правду“. „Я знайду спосіб“, знов загалково заговорив він.

„Кров заговорить“, продовжав він. „Коли цей старець, що має бути твоїм батьком, умре, то ціла справа вийде на верх“. „Ти не можеш вбївати мого батька“, заперчила Гелєна. „О, ні? Чи знаєш, хто я? Я Чон, правдивий божок. Ось диви: Чон заговорив і все при-готоване повинуватись його волї. Хай і твій батько приго-товиться на це“. Справа ви-глядїла поважно.

„Кров заговорить“, продовжав він. „Коли цей старець, що має бути твоїм батьком, умре, то ціла справа вийде на верх“. „Ти не можеш вбївати мого батька“, заперчила Гелєна. „О, ні? Чи знаєш, хто я? Я Чон, правдивий божок. Ось диви: Чон заговорив і все при-готоване повинуватись його волї. Хай і твій батько приго-товиться на це“. Справа ви-глядїла поважно.

„Кров заговорить“, продовжав він. „Коли цей старець, що має бути твоїм батьком, умре, то ціла справа вийде на верх“. „Ти не можеш вбївати мого батька“, заперчила Гелєна. „О, ні? Чи знаєш, хто я? Я Чон, правдивий божок. Ось диви: Чон заговорив і все при-готоване повинуватись його волї. Хай і твій батько приго-товиться на це“. Справа ви-глядїла поважно.

„Кров заговорить“, продовжав він. „Коли цей старець, що має бути твоїм батьком, умре, то ціла справа вийде на верх“. „Ти не можеш вбївати мого батька“, заперчила Гелєна. „О, ні? Чи знаєш, хто я? Я Чон, правдивий божок. Ось диви: Чон заговорив і все при-готоване повинуватись його волї. Хай і твій батько приго-товиться на це“. Справа ви-глядїла поважно.